



С П О К О Н В І Ч Н І
Ц І Н Н О С Т І

Е.В. Чернявська,
експерт з оцінки
культурних цінностей

Основним напрямком використання коштовного каміння є ювелірні вироби. Однією з небагатьох ювелірних компаній, які відчувають тепло й особливості коштовного каміння і вміло використовують у своїх виробках, є “Класичний ювелірний Дім “Лобортас”.

Бренд “Лобортас” існує з 1991 року. Твори майстрів “Класичного ювелірного Дому “Лобортас” (далі – Ювелірний Дім) вирізняє висока культура ювелірної справи. Вони створюють гармонійні витвори мистецтва, які можуть служити еталоном незаперечної якості й натхненного дизайну. Їх вироби посіли гідне місце поряд із творами високого мистецтва на вітчизняних та міжнародних художніх виставках, що проходили в Києві, Москві, Парижі, Нью-Йорку.

Під керівництвом Ігоря Лобортаса створена власна ювелірна школа, в якій використано надбання світового ювелірного мистецтва і сучасні досягнення галузі. Компанія виконує свої роботи у стилі “романтичного авангарду” – нового для ювелірного мистецтва, що несе в собі прогресивні ідеї, пошук нової форми, витонченість прикрас, яскравість декору, несподіване сполучення матеріалів і методів обробки, гнучкість, рухомість та складність конструкцій. Завдяки новаторству в ювелірному мистецтві Україна увійшла до вузького кола країн, яке складають Франція, Росія, Італія, Англія, що мають власні ювелірні школи і стилі.

Усі роботи – раритетні, вони створені в одному екземплярі. Майстри приділяють багато уваги підбору каміння, досягаючи органічного поєднання природної краси з творчим задумом. У роботі використовується виключно природне каміння. Камінь у ювелірних прикрасах бренду “Лобортас” – це їх домінанта, джерело натхнення, радості, насолоди, життєвої енергії. Але камінь сам по собі не є ювелірним виробом. Він потребує оправу. Від оправу часто залежить те, як буде виглядати дорогоцінний камінь, чи стане ювелірний виріб витвором мистецтва. Оправа може поси-

ти блиск і колір каменю, але може і зіпсувати враження від нього, якщо підібрано невідповідну форму або невірно вибрано метал. Незмінним сполученням у творах майстрів компанії є білі діаманти і біле золото. Вміння підібрати камінь і відповідну оправу, створити цілісність і загальну гармонійність ювелірного виробу – мистецтво, яким володіє тільки справжній ювелір.

Прикраси Ювелірного Дому виготовляються вручну, здебільшого без використання литва та індустриальних технологій. Для створення ювелірних прикрас такого високого рівня колектив фірми витратив багато років цілеспрямованої нелегкої праці, накопичуючи власні техніки, секрети, нові художні рішення.

Ювелірний Дім розробляє і виготовляє ексклюзивні ювелірні коштовності світського характеру, фамільні і колекційні предмети розкоші, а також предмети сервірування, декоративну зброю, прикраси інтер'єру. У фірмі є свої клієнти, які формують родинні колекції. Адже фамільні цінності ніколи не втрачуть своєї актуальності.

Коштовності об'єднані у тематичні колекції, кожна з яких велична і прекрасна.

Колекція перснів українського ювелірного дому “Лобортас” по праву претендує на звання третьої світової ювелірної колекції після двох всесвітньовідомих історичних ювелірних колекцій: зібрання пасхальних яєць Карла Фаберже і колекції “магічних” годинників Картье. Колекція складається з 44-х унікальних ультрасучасних перснів, яка, в свою чергу, входить до колекції “1000+1” і не має аналогів у світі.

У листопаді 2008 р. в “Книзі рекордів України” зареєстровано рекорд – у персні “Танок ангела” закріплено 837 діамантів. У цьому творі виявилось вміння авторів не тільки продемонструвати красу діамантів, але й відобразити нові художні тенденції. Гармонія дизайну та відточена майстерність ювелірів зробили його унікальним.

Значне місце в творчості Ювелірного Дому займають вироби на релігійну тематику. Високим мистецтвом деко-



Перстень “Танок ангела”

ративного і пластичного рішення вирізняються хрести, ікони, складані ікони, лампади, панагії, медальйони. Вони призначені для літургійної служби, святкових богослужінь, прикрашаючи їх і надаючи всій церемонії пишності і блиску. Майстри створюють православні речі у давніх традиціях, доносячи до нас зміст їх символіки, їм вдалося знайти свій делікатний підхід у такій тонкій темі, як релігія, не припустивши перетворення сакральних предметів у буденні прикраси.



Панагія
“Святий князь Володимир”

З любов'ю, глибоким усвідомленням християнської атрибутики, великим смаком виготовлено панагії. Панагія (з грецьк. – “всесвята”) – знак вищої влади в Церкві. Це невеличка ікона із зображенням лика Ісуса Христа або Пресвятої Богородиці з Богом-Немовлям на руках. Панагію вищі духовні чини носять на грудях як постійне нагадування про свій обов'язок носити в серці своєму Господа і уповати на заступництво Його Пресвятої Матері. Російські патріархи, а також київські митрополити, як і екзархи, з середини XVII ст. носять дві панагії і хрест.

Панагія “Святий князь Володимир” подарована митрополиту Київському і всієї України Володимиру 23 листопада 2008 р. Вона складається з медальйону в оправі, корони з хрестом та підвіски. У випуклому медальйоні овальної форми на золотавому тлі у білому та темно-малиновому вбранні зображено святого князя Володимира. Золоті оправа, корона та підвіска декоровані гравірованим рослинним орнаментом і дорогоцінним камінням: діамантами, сапфірами, вогняним опалом, українським бурштином. Чіткість композиційної побудови, сюжетна композиція, тонкі тональні переходи і кольорові сполучення характеризують цей витвір.

У такому самому стилі виготовлено панагію “Святий князь Володимир



Медальйон з гравіруванням “Берегиня”



Дорожня ікона “Богоматір Володимирська”

Хреститель Русі”, подаровану українською паствою Патріарху Московському і всієї Русі Кирилу під час його перебування 28 липня 2009 р. в Києві.

У декоруванні культових предметів одне з важливих місць займає живописна емаль. Витончений, тендітний малюнок, використання філігранних елементів надають їй надзвичайної декоративності. Твори виконані з майстерністю завдяки високому мистецтву ювелірів і емальєрів.

Виразність загального задуму, художня виразність вирізняє ікони, виконані в техніці фініфті. Срібні оклади декоровано орнаментами в техніках гравірування і прикрашено дорогоцінним камінням.

Надзвичайно цікаві лампади, в яких використано дорогоцінні метали, дорогоцінні породи деревини, ювелірні емалі, застосовано техніки золочення, сріблення, гравірування. У 2008 році на замовлення Патріархії Української Православної Церкви майстри Ювелірного Дому створили унікальну лампаду, в якій уже декілька років з Єрусалиму до України привозять Благодатний вогонь.

Особливе місце займають ювелірні симфонії, які є вершиною творчості Дому. Об'ємно-просторове мислення авторів вплинуло на формування конструктивно-архітектурного стилю прикрас і дозволило з'явитися на світ таким творам, як “Лавра Небесна” та “Душа світу”. Поява цих ювелірних композицій стала визначною подією в сучасному ювелірному мистецтві.

“Лавра Небесна” – це дароносиця. У християнстві – священний посуд, у якому зберігаються попередньо освячені дари. Дароносиця зазвичай встановлюється на престолі і є невід'ємною частиною культової атрибутики. У 20-х роках XX ст. переважна більшість дароносиць була вилучена з церков. У період 1929-1989 рр. у СРСР виробництво ювелірних предметів християнського культу було заборонено, тому в сучасних храмах дароносиць залишилося дуже мало. Після 1990 р. у зв'язку з відродженням релігійного життя, відновленням і будівництвом нових храмів попит на церковне начиння зріс, проте традиції і навички ювелірного виробництва церковних предметів, зокрема майстрів Київського відділення фірми К. Фаберже і фірми Й. Маршака, були втрачені. Майстри “Класичного ювелірного Дому “Лобортас” не тільки відродили втрачені техніки, а й привнесли нові технології, зберігаючи при цьому традиції київської ювелірної майстерності.

У цій роботі, як завжди, перш за все – художня ідея, глибокий філософський зміст. Свою назву твір отримав від Свято-Успенської Києво-Печерської лаври, в духовному світі – “Лавра Небесна”. “Лавра Небесна”



Лампада для Благодатного вогню

віддзеркалює вищу духовну реальність, містить у собі світоглядні ідеї духовності, які об'єднують світ.

Центральне місце в композиції займає аметистова друза у срібній оправі, прикрашена діамантами. Кріплення пластинок за допомогою штифтів із закріпленими в них діамантами створює ефект зірок, що спалахують. Діаманти – то душі преподобних Київських Печерських, прославлених Православною Церквою. У сяйві діамантів летить голуб, який приводить нашу свідомість до думки про Триєдиного Бога – Отця і Сина і Святого Духа.

Над друзою легкі, мов пір'їнки, плывуть хмарини, з яких здіймаються силуети Успенського собору, храми Верхньої лаври і Великої Лаврської дзвіниці. Для створення враження легкості хмарини і храми виконано з пластинок топазу, доведених до матової шліфовки.

Срібні скульптури засновників Києво-Печерської лаври святих Антонія і Феодосія Печерських розташовані ліворуч і праворуч від центру композиції в нішах, відполірована і позолочена дзеркальна поверхня яких створює ефект німба над головами святих.

Основу композиції виконано у формі стилізованого хреста, подібно до четверика в основі храму. Кольорова гама і малюнок кам'яної мозаїки підкреслює зв'язок природних і рукотворних форм. При цьому за рахунок строгої орієнтації елементів з тигрового ока площина виблискує відтінками золота.

У художній композиції використано діаманти, сапфіри, аметисти, топази, тигрове око, чароїт, лазурит, кахолонг, яшму, рубіни, а також золото, срібло, латунь і бронзу, деревину екзотичних порід: венге й амаранту.

Композиція складна за інженерною конструкцією та різноманітними техніками виконання. Під час її виготовлення застосовано литво, випилювання ажурних деталей з металу, гравірування, чорніння, фрезування, свердління, шліфування, золочення, міднення, сріблення; різьблення по каменю, мозаїку, гранування, закріпку, гальванічне покриття каменю металом тощо.



Брошка "Богоматір Семистрільна"

Дерево оброблено за допомогою фрезування, воціння, лакування. Попри всю складність твір зберігає композиційну цілісність.

У 2005 р. композиція "Лавра Небесна" була освячена, а у травні 2009 р. отримала благословення митрополита Київського і всієї України Володимира на паломницьку подорож по святих місцях світу.

Не менш значною є ювелірна симфонія "Душа світу". На підставці зі срібла і нефриту розташовані сходинки, виконані з золота, відполіровані та прикрашені коштовним камінням (діамантами, сапфірами) і пропиляним візерунком. Сходи ведуть до центру композиції, в якому втілено "душу світу". Символ душі – це квітка лотоса, вирізьблена з напівпрозорого кварцу, що світиться. Глибина та складність світу підкреслені оптичними ефектами,



Скульптурна композиція "Душа світу"

які виникають при відображенні пропиляних елементів зовнішньої поверхні у позолоченій дзеркальній поверхні внутрішньої сфери. На пропилянному малюнку зображено 13 знаків Зодіаку. У сферу вмонтований годинниковий механізм, виготовлений у Західній Європі в середині XIX століття. Сферу підтримують 3 слони, виконані зі срібла, голови яких прикрашає лазурит.

"Лавра Небесна" і "Душа світу" – це видатні художні твори високого ювелірного мистецтва і найбільш значимі роботи "Класичного ювелірного Дому "Лобортас".

Успіхи Ювелірного Дому неодноразово відзначені вищими ювелірними нагородами, роботи його майстрів входять до збірань музеїв та приватних колекцій в Україні й за її межами. У грудні 2007 року за збереження та примноження традицій К. Фаберже і видатний внесок у розвиток ювелірного мистецтва напряму "романтичний авангард" Міжнародний комітет з нагородження відзначив Ігоря Лобортаса високою міжнародною нагородою – Почесним знаком Меморіального фонду Карла Фаберже та присвоїв йому звання "Заслужений ювелір". Очолює фонд онука відомого ювеліра Тетяна Фаберже, до його складу входять представники майже всіх королівських дворів Європи.

У 2009 р. вийшла в світ колективна монографія "Фаберже і його послідовники", в якій Ювелірному Дому відведено цілий розділ. Ім'я Ігоря Лобортаса внесено до каталогу "200 імен українського ужиткового мистецтва". Він є одним з авторів книги "Романтичний авангард" і альбому "Споконвічні цінності". Міжнародний інтерес до його творчості зростає. У березні 2009 р. в рамках проекту "Нове відродження" відбулося підписання контракту про співпрацю з наступником італійського роду принцом Лоренсо де Медичі.

Твори ювелірного дому "Лобортас" – це справжній триумф ювелірного мистецтва України, триумф нашого часу. Гідні, благородні, стильні, вони віддзеркалюють дух нашого часу, відповідають його потребам.